

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ «КИЄВО-МОГИЛЯНСЬКА АКАДЕМІЯ»**

Схвалено

Вченою радою факультету
соціальних наук та соціальних
технологій Національного
університету «Києво-Могилянська
академія»,

Протокол № 5

від 19 травня 2022 р.

**Сертифікатна програма
«Психосоціальна підтримка у громадах під час криз і надзвичайних
ситуацій»**

Галузь знань:	<u>05 Соціальні та поведінкові науки</u>
Спеціальність:	<u>053 Психологія</u>
Освітній рівень:	Магістр

Програма вводиться в дію
з «1» серпня 2022 р.

ПЕРЕДМОВА

Сертифікатна програма розроблена на підставі Положення про сертифікатні програми в Національному університеті «Києво-Могилянська академія» (Додаток до Наказу НаУКМА від 26.02.2021 р. Наказ № 103). Галузь знань 05 Соціальні та поведінкові науки.

Програма розроблена робочою групою в складі:

1. Чернобровкіна В. А., доктор психологічних наук, доцент кафедри психології та педагогіки, експерт Центру психічного здоров'я НаУКМА
2. Бойко О.М., д-р філософії (PhD) з соціальної роботи, кандидат педагогічних наук, MSW доцент, зав. кафедрою Школи соціальної роботи імені професора Володимира Полтавця НаУКМА
3. Богданов С.О., д-р філософії (PhD) з медицини, старший викладач кафедри психології та педагогіки НаУКМА

Керівник сертифікатної програми:

Чернобровкіна Віра Андріївна – доктор психологічних наук, доцент кафедри психології та педагогіки факультету соціальних наук і соціальних технологій НаУКМА

ВСТУП

Сертифікатна програма «Психосоціальна підтримка у громадах під час криз і надзвичайних ситуацій» орієнтована на зовнішніх слухачів і має на меті формування знань та розвиток навичок у соціальних працівників і психологів, що працюють в громадах різних регіонів України у сфері послуг з психосоціальної підтримки населення, яке зазнало впливу кризових подій та/або надзвичайних ситуацій, зокрема у контексті війни Росії проти України.

З огляду на актуальну ситуацію в Україні, зараз багато громад в різних регіонах залучені до допомоги внутрішньо переміщеним особам, сім'ям учасників бойових дій, людям, що перебували під загрозою на територіях ведення бойових дій, пережили втрату близьких та житла. Працівники сфери психосоціальних послуг українських громад мають велику потребу у знаннях та навичках, орієнтованих на сучасні та ефективні підходи до надання допомоги цим людям.

Кафедри психології та педагогіки і Школи соціальної роботи у співпраці з Центром психічного здоров'я НаУКМА мають досвід впровадження підходів та інтервенцій у галузі психосоціальної підтримки, який базується на спільній проєктній діяльності з міжнародними організаціями та зарубіжними навчальними установами (Університетом Джонса Гопкінса, Університетською клінікою Акерсхус (Осло, Норвегія), Міжнародним медичним корпусом, Всесвітньою організацією охорони здоров'я та ін.), Дитячим Фондом ООН UNICEF, Всесвітньою організацією охорони здоров'я та ін.), результатом якого зараз є науково-освітній потенціал, орієнтований на сучасні практики з доказовою ефективністю.

Зміст сертифікатної програми «Психосоціальна підтримка у громадах під час криз і надзвичайних ситуацій» відображає значну частину напрацювань кафедр психології та педагогіки і Школи соціальної роботи спільно з Центром психічного здоров'я НаУКМА і являє собою відповідь на актуальні запити фахівців, які працюють з людьми у громадах різних регіонів України в умовах війни. Водночас актуальність програми не вичерпується лише можливістю її застосування у період самих кризових подій і надзвичайних ситуацій, оскільки пропонувані у програмі знання і навички лишатимуться необхідними також в роботі з людьми тривалій час після цих подій, оскільки наслідки їхнього впливу можуть бути тривалими у часі.

Мета сертифікатної програми – підвищення компетентності працівників сфери психосоціальної підтримки (соціальних працівників і психологів) у процесі вирішення складних завдань і проблем з психосоціальної підтримки, розвиток у них навичок з надання допомоги в контексті конкретних проблем, потреб і запитів людей і груп, які постраждали внаслідок кризових подій та/або надзвичайних ситуацій, у громадах різних регіонів України.

Особливості участі слухачів у сертифікатній програмі

Слухачами сертифікатної програми можуть стати:

- працівники громад України, які залучені до роботи з населенням, що зазнало впливу надзвичайних ситуацій, та/або актуально знаходяться в ситуації кризи, мають фахову вищу освіту (зі спеціальностей «Психологія» («Практична психологія») та/або «Соціальна робота») або не мають фахової освіти, але мають вищу освіту за іншими спеціальностями, посідають посади фахівців із соціальної роботи та/або психологів у службах, центрах та НГО, де надають психосоціальну допомогу і підтримку населенню у своїх громадах;

- здобувачі другого (магістерського) рівня освіти за спеціальностями «Психологія» і «Соціальна робота».

Терміни зарахування слухачів до навчання за сертифікатною програмою і організація процесу навчання

Часові терміни зарахування слухачів до навчання за сертифікатною програмою не прив'язані до графіку академічного процесу НаУКМА. Зарахування слухачів може здійснюватися в будь-який період року залежно від наявності запитів від громад різних регіонів України щодо навчання фахівців.

Тривалість навчання – від 4-х до 6-ти місяців. Навчальні заняття проводяться протягом 10-ти навчальних днів, розбитих на 5 дводенних сесій (інтенсивів), відмежованих один від одного часовими інтервалами тривалістю від кількох тижнів до 1 місяця. В інтервалах між дводенними сесіями слухачі опрацьовують завдання із самостійної роботи та виконують практичні завдання.

Обсяг кредитів ЄКТС

Обсяг сертифікатної програми становить 9 кредитів ЄКТС.

Перелік компетентностей випускника сертифікатної програми

Інтегральна компетентність	Здатність вирішувати складні завдання і проблеми у процесі надання психосоціальної підтримки, розвинені навички надання допомоги в контексті конкретних проблем, потреб і запитів людей і груп, які постраждали внаслідок кризових подій та/або надзвичайних ситуацій
Загальні компетентності	ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК2. Уміння виявляти, ставити та вирішувати проблеми. ЗК3. Здатність діяти на основі етичних міркувань (мотивів). ЗК4. Здатність діяти соціально відповідально та свідомо. ЗК5. Здатність розрізняти продуктивні і непродуктивні підходи у контексті вирішення практичних ситуацій. ЗК6. Здатність мотивувати людей та рухатися до спільної мети. ЗК7. Здатність конструктивно спілкуватись та ефективно взаємодіяти з колегами в моно- та мультидисциплінарних командах.
Спеціальні (фахові, предметні) компетентності	СК1. Здатність здійснювати аналіз актуальних питань у сфері психосоціальної підтримки людей і груп, що зазнали впливу криз і надзвичайних ситуацій. СК2. Здатність аналізувати проблемні кейси в контексті проблематики психосоціальної підтримки. СК3. Здатність обирати і застосувати ефективні підходи та інтервенції в роботі з людьми у ситуаціях надання психосоціальної підтримки. СК4. Здатність здійснювати практичну діяльність з використанням ефективних підходів та інтервенцій. СК5. Здатність організовувати та реалізовувати просвітницьку діяльність для різних категорій населення у громаді. СК6. Здатність приймати фахові рішення у складних і непередбачуваних умовах, адаптуватися до нових ситуацій професійної діяльності.

	<p>СК7. Здатність оцінювати межі власної фахової компетентності та дотримуватись їх.</p> <p>СК8. Здатність дотримуватися у фаховій діяльності норм професійної етики та керуватися загальнолюдськими цінностями.</p>
--	--

Програмні результати навчання

- застосовувати у практичній діяльності базові принципи психосоціальної підтримки та психічного здоров'я в умовах кризових/надзвичайних ситуацій та відповідними стратегіями та інтервенціями з урахуванням потреб і ресурсів клієнтів;
 - використовувати навички диференціювання та діагностики симптомів ПТСР, депресії, тривожного розладу, зловживання психоактивними речовинами та інших станів, які є наслідками переживання травматичних подій;
 - оцінювати ризики безпеки;
 - консультувати людей в ситуаціях ризику суїциду та насильства;
 - надавати першу психологічної допомоги людям в умовах кризових подій, а також в ситуації суїцидальної кризи;
 - застосовувати знання з кейс-менеджменту та навички побудови мапування психосоціальних послуг у громадах і складання системи перенаправлення;
 - розуміти основи кризового менеджменту та використовувати у практичній діяльності алгоритми побудови системи реагування громади на кризові/надзвичайні ситуації;
 - знати базові принципи профілактики та протидії професійному вигоранню і вікарній травмі, застосовувати навички самопідтримки та турботи про себе.
- Для фахівців, які мають фахову вищу освіту з соціальної роботи та/або психології:
- проводити тренінги з першої психологічної допомоги, гейткіпінгу, когнітивного копінгу (групова інтервенція «Думати по-іншому»), та групову роботу з дітьми різного віку, які зазнали впливу кризових або надзвичайних подій (Модулі рівня ADVANSED).
- Для фахівців без фахової вищої освіти з соціальної роботи та/або психології:
- застосовувати навички консультування клієнтів в умовах надзвичайних і кризових ситуаціях на засадах підходу резилієнс;
 - використовувати навички залучення і консультування клієнтів у сфері психосоціальної підтримки в умовах криз і надзвичайних ситуацій.

Оцінювання результатів навчання слухачів за сертифікатною програмою

<p>Форми атестації слухачів сертифікатної програми</p>	<p>Атестация здійснюється у формі підсумкової презентації кейсів з особистої професійної діяльності, виконаних на основі знань і навичок, сформованих під час навчання за сертифікатною програмою</p>
---	---

Перелік навчальних дисциплін і модулів
сертифікатної програми
(для слухачів, які мають базову вищу освіту)

№ п/п	Назва дисципліни	Загальна кількість годин	Кількість кредитів	Форма підсумкового контролю
Для слухачів, які мають фахову вищу освіту				
1.	Кризові інтервенції	90	3	Презентація кейсів
	Навчальні модулі			
	1.1. Психосоціальна підтримка, підхід резилієнс: принципи психічного здоров'я та психосоціальної підтримки (MHPSS) у надзвичайній ситуації. Піраміда інтервенцій			
	1.2. Перша психологічна допомога			
	1.3. Консультування в ситуаціях ризику безпеки: - консультування клієнтів з ризиком суїциду; - консультування клієнтів з ризиком скоєння насильства щодо інших людей; - консультування клієнтів, які перебувають в ситуації ризику міжособистісного насильства з боку іншої людини			
	1.4. Перша психологічна допомога у суїцидальній кризі (гейткіпінг)			
	1.5. Мобілізація громади під час надзвичайної ситуації. Основи кризового менеджменту			
2.	Система психосоціальної підтримки у громаді	90	3	Презентація кейсів
	Навчальні модулі			
	2.1. Діагностичні критерії депресії, травми, тривожного розладу, зловживання ПАР, гострого стресу, горя.			
	2.2. Перенаправлення, складання мапи послуг MHPSS у громаді			
	2.3. Кейс- менеджмент			
	2.4. Потреби, проблеми і ресурси фахівців. Професійне вигорання і вікарна травма. Турбота фахівців про себе.			
	2.5. Групова інтервенція з когнітивного копінгу			
3.	Тренінг для тренерів	90	3	Презентація кейсів
	3.1. Перша психологічна допомога: тренінг для тренерів			
	3.2. Превенція суїцидів у громадах, гейткіпінг: тренінг для тренерів			
	3.3. Групова робота з дітьми різних вікових груп, які зазнали впливу кризових і надзвичайних ситуацій			
	3.4. Групова інтервенція з когнітивного копінгу: тренінг для тренерів			
	Всього для фахівців з фаховою освітою:	270	9	
Для слухачів без фахової вищої освіти				
1.	Основи психосоціальної підтримки і базові навички фахівця	90	3	Презентація кейсів
	Навчальні модулі			
	1.1. Психосоціальна підтримка: підхід резилієнс			
	1.2. Основи консультування у соціальній роботі та психологічній підтримці			

2.	Кризові інтервенції	90	3	Презентація кейсів
	Навчальні модулі			
	2.1. Принципи психічного здоров'я та психосоціальної підтримки (МНПСС) у надзвичайній ситуації. Піраміда інтервенцій			
	2.2. Перша психологічна допомога			
	2.3. Консультування в ситуаціях ризику безпеки: - консультування клієнтів з ризиком суїциду; - консультування клієнтів з ризиком скоєння насильства щодо інших людей; - консультування клієнтів, які перебувають в ситуації ризику міжособистісного насильства з боку іншої людини			
	2.4. Перша психологічна допомога у суїцидальній кризі (гейткіпінг)			
	2.5. Мобілізація громади під час надзвичайної ситуації. Основи кризового менеджменту			
2.	Система психосоціальної підтримки у громаді	90	3	Презентація кейсів
	Навчальні модулі			
	3.1. Діагностичні критерії депресії, травми, тривожного розладу, зловживання ПАР, гострого стресу, горя.			
	3.2. Перенаправлення, складання мапи послуг МНПСС у громаді			
	3.3. Кейс- менеджмент			
	3.4. Потреби, проблеми і ресурси фахівців. Професійне вигорання і вікарна травма. Турбота фахівців про себе.			
	3.5. Групова інтервенція з когнітивного копінгу			
	Всього для слухачів без фахової освіти:	270	9	

